

20 UUTTA ASIAXA

JOITA ET EHKÄ TIENNYT MAAILMAN KIELISTÄ

SAKSA ja **LUXEMBURG** ovat ainoita kieliä, jotka kirjoittavat substantiiveja isolla alkukirjaimella – vaikka se kerran oli yleistä germaanisille kielille, kuten tanskalle, ruotsille ja englannille.

ITALIASTA tuli virallinen kieli Italiassa vasta 2007. Se pohjautuu florentiin murteeseen. Valtaosassa Italian alueita puhutaan paikallisia murteita/kieliä (yhteensä noin 30).

VARHAINEN KIELENOPPIMINEN

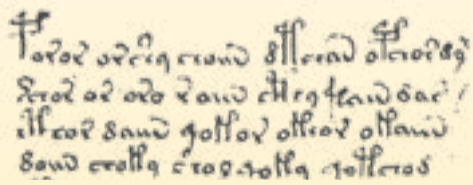
Vauvat osaavat jo joitakin tunteja syntymänsä jälkeen erottaa äidinkieltänsä äännet vierasta kielistä. Vuonna 2013 julkaistu tutkimus osoittaa, että vauvojen kielenoppiminen alkaa jo kohdussa, mikä on aikaisemmin, kuin aiemmin on luultu.

ERIKOISET KYSYMYSMERKIT

Espanjan kielessä kysymyslauseetta ympäröi kaksi kysymysmerkkiä: yksi lauseen lopussa ja yksi alussa pääläellaan. Esimerkiksi "¿Cómo estás?" Kreikan kielessä puolipiste ajaa kysymysmerkin virkaa.

MITÄ KIELTÄ TÄMÄ ON?

Voynichin käsikirjoitus on 1400-luvulta peräisin oleva kirja, jonka kieltä kukaan ei ole osannut tunnistaa saati lukea. Valitettavasti emme voi tarjota yhteenvedoa!

Australialaisessa Guugu Yimithirrin kielessä ei ole sanoja "vasen" tai "oikea". Puhujat käyttävät ilmansuuntia, sanoen esimerkiksi, että "kaakkoisessa jalassasi on muurahainen".

Mitä varten kielillä on eri kirjoitussuuntia? Vallitsevan teorian mukaan asiaan on vaikuttanut kätetyt materiaalit. Kun kirjoitukseen on käytetty mustetta, vasemmalta oikealle kirjoittaminen on ollut suositumpaa, jottei oikea käsi laahaa musteen päältä.

RUOTSIKSI

"gift" tarkoittaa sekä naimisissa olevaa että myrkkyä.

MAKEDONIAN kielellä "lele" voi tarkoittaa "vau" tai "voi luoja", ja sen voi toistaa niin monta kertaa kuin haluaa. Voit sanoa "Lele lele lele lele, kuinka kaunis koira!"

Eurooppalaiset kaupungit ovat loistavia paikkoja kielellisen monimuotoisuutensa puolesta. Esimerkiksi Lontoossa puhutaan yli 300 kieltä!

Mikä ilmaisu alkaa kielto-sanalla ja päättyy n-kirjaimen?
EI MIKÄÄN!

Kaksi toisilleen sukua olevaa kieltä, jotka eivät kuulu indoeurooppalaisiin kieliin, ovat **UNKARI** ja **SUOMI**. Ne toki erkaantuivat myös toisistaan noin 6000 vuotta sitten, mutta ovat yhä finnougrilaisia sisaruksia.

MIKÄ IHMEEN LEPAKKO!?

Sanaa, joka sisältää kaikki espanjan kielen viisi vokaalia, kutsutaan "lepakoksi" – lentävän nisäkkään tai vampyyrien liittolaisen mukaan!

RANSKA oli Englannin virallinen kieli yli 300 vuoden ajan (vuoden 1066 Hastingsin taistelun ja 1300-luvun lopun välillä).

lirille läheistä sukua oleva **MANKSI** on kelttiläinen kieli, jota puhutaan vain Mansaarilla.

ENSIMMÄINEN PAINETTU KIELI

Saksa oli ensimmäinen painettu kieli. Johannes Gutenbergin 1440 kehittämän painokoneen katsotaan olleen ratkaisevassa roolissa eurooppalaisten kirjoitus- ja lukutaidon sekä koulutuksen tason nostamisessa.

Joitakin poikkeuksia lukuunottamatta maailmassa on vain kaksi tapaa sanoa "tee". Ensimmäinen on samanlainen kuin suomenkielinen sana (espanjaksi *té*, afrikaansiksi *tee*...). Toinen versio on cha (hindiksi *chay*, portugaliksi *chá*). Molemmat sanat ovat alunperin Kiinasta. "Cha" levisi maateitse silkkiteitä pitkin kun taas "tee" kulkeutui hollantilaisten mukana meriä pitkin.

MAAILMAN YLEISIMMÄT VIRALLISET KIELET

Englanti	(60 maata)
Ranska	(29)
Arabia	(23)
Espanja	(20)
Portugali	(10)
Saksa	(6)

Norjan kielellä on kaksi kirjoitettua muotoa: **bokmål** (kirjakieli) sekä **nynorsk** (uusi norja).

HIPPOPOTOMONSTROSESKIPPE-DALIOFOBIA tarkoittaa pitkien sanojen pelkoa.

Euroopan kielten päivä
26. syyskuuta

